

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa 117. sjednice održane 15. juna 2020. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

o razmatranju PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2020. GODINU

I U uvodnom obrazloženju, ministar finansija, predstavio je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu, koji je predložen u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore, a čije se donošenje predlaže usljed: projektovanog pada ekonomske aktivnosti uzrokovanog pandemijom virusa COVID - 19; pada budžetskih prihoda kao rezultata pada ekonomske aktivnosti i donošenja mjera Vlade Crne Gore u cilju suzbijanja negativnih efekata pandemije po građane i privredu; potrebe smanjenja budžetskih rashoda, odnosno njihove preraspodjele, kako bi se obezbijedila sredstva za sprovođenje mjera usmjerenih na podršku građanima i privredi, kao i za potrebe povećanih troškova zdravstvenog sistema i stvaranja uslova za mogućnost potpisivanja kreditnih aranžmana u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za 2020. godinu.

Na Odboru je, između ostalog, konstatovano da je Rebalans budžeta projektovan na iznos od 2.582,48 mil.€ što je za 62,44 mil.€ niže u odnosu na Budžet za 2020. godinu. Konstatovano je da su primici budžeta raspoređeni na: tekući budžet, koji je umanjen za 53,20 mil.€; budžet državnih fondova, uvećan za 8,94 mil.€; rezerve uvećane za 45,13 mil.€; transakcije finansiranja izdataka, uvećane za 0,96 mil.€, dok su izdaci kapitalnog budžeta umanjeni za 64,27 mil.€. Na Odboru je konstatovano i da su izvorni prihodi budžeta, u odnosu na prvobitno planirane, umanjeni za 349,37 mil. €, odnosno za 17%; su izdaci budžeta, umanjeni za 63,4 mil.€ ili za 3%; planirani nivo deficita iznosi 335,89 mil. € odnosno 7,29% procijenjenog BDP-a i u odnosu na prvobitno planirani veći je za 285,7 mil. €, kao i da nedostajuća sredstva iznose 877,49 mil. € i povećana su za 286,93 mil. €, odnosno 49%. Ukazano je i da će ukupna potrošnja iznositi 2.040,9 mil. €, odnosno 3% niže u odnosu na prvobitni plan i da se očekuje da će javni dug na kraju 2020. godine iznositi 3.798,8 mil.€, odnosno 82,5% BDP-a. Navedeno je i da se umanjjenje potrošnje u okviru kapitalnog budžeta dominantno odnosi na očekivanu nižu potrošnju u dijelu realizacije projekta Autoputa u iznosu od procijenjenih 52 mil.€.

Ministar je, takođe, naveo da je reklasifikacijom budžetske potrošnje stvoren dodatni fiskalni prostor za: potrebe finansiranja Vladinih mjera podrške privredi na poziciji tekuće budžetske rezerve za dodatnih 45,1 mil.€; finansiranje uvećanja troškova Fonda zdravstva za osam mil.€, potrebe Ministarstva rada i socijalnog staranja za

dodatnih tri mil.€ po osnovu uvećanja broja korisnika, porodiljskog odustva i tuđe njege i pomoći; potrebe Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za dodatnih dva mil.€ na osnovu uvećanog procijenjenog broja korisnika subvencija za lica s invaliditetom; potrebe programa subvencioniranja Ministarstva ekonomije za dodatnih tri mil.€ na poziciji subvencije usmjerenih malim i srednjim preduzećima. U okviru izmjena i dopuna Zakona o Budžetu za 2020. godinu, predviđene su pretpostavke za pružanje podrške u okviru trećeg paketa mjera Vlade.

Ministar je ukazao da je crnogorska ekonomija prevashodno usmjerena na sektor usluga u okviru kojeg turizam čini jednu od najznačajnijih grana privrede, da je ekonomski snažno pogođena trenutnim okolnostima, uz prisustvo visokog stepena neizvjesnosti u tekućoj i narednoj godini. S tim u vezi, poseban akcenat je na turizmu koji čini 22,4% BDP-a u 2019. godini i koji će pokazati najveću ranjivost u trenutnim ekonomskim uslovima. Prema projekciji, procjenjuje se ostvarivanje od oko 650 mil.€ prihoda od turizma u 2020. godini, što je oko 450 mil.€ manje u poređenju s prihodima ostvarenim prethodne godine, te realni pad od 40% na godišnjem nivou. Dodatno, zastoj lanca snabdijevanja i drastičan pad agregatne inostrane i domaće tražnje, doveo je do takozvanog simetričnog šoka, odnosno dvostrukog udara na ekonomske tokove koji se nepovoljno odražavaju na rast ekonomije u 2020. godini i na sve makroekonomske indikatore. Investicije, kao jedna od ključnih odrednica rasta crnogorske ekonomije u proteklih nekoliko godina, takođe će biti pod uticajem nastale situacije, te se očekuje pad stranih direktnih investicija sa 7% BDP-a u 2019. godini, na 5,4% BDP-a u tekućoj godini. Na osnovu definisanih pretpostavki, realni pad BDP-a za Crnu Goru u 2020. procjenjuje se na nivo od 6,8% dok se u 2021. godini očekuje postepen i djelimičan oporavak i rast ekonomije od 4,9%.

II U skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine, učešće u raspravi uzela je predstavnica NVO „Akcija za socijalnu pravdu“, Ines Mrdović. Predstavnica ove NVO kazala je da član 50 stav 1 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti propisuje da se država u toku fiskalne godine može zaduživati do nivoa utvrđenog godišnjim zakonom o budžetu, te da se predlogom rebalansa budžeta nedostajuća sredstva projektuju na nivo od 878 mil.€ i ostavlja mogućnost za dodatno zaduživanje, bez definisanja do kog iznosa, što je kako je ocijenila, nezakonito. Postavila je pitanja koja se odnose na: planirani rok za završetak izgradnje prioritetne dionice Smokovac-Mateševo, aktivnosti koje se preduzimaju u cilju planiranja i izgradnje preostalih dionica Autoputa; potencijalni ulazak države u tzv. „dužničku diplomatiju“, imajući u vidu aktuelnu situaciju i novonastale okolnosti; kao i namjenu budžetske rezerve predviđene u iznosu od 133 mil.€ Takođe, ukazala je da predložene izmjene i dopune Zakona ne sadrže projekcije, odnosno pregled planiranih primitaka i izdataka za naredne tri fiskalne godine, kako je predviđeno sistemskim zakonom o budžetu.

U skladu sa članom 55 Poslovnika Skupštine, u radu sjednice Odbora, povodom razmatranja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu, učestvovao je poslanik Milutin Đukanović.

III Tokom rasprave, članove Odbora je interesovalo na osnovu kojih inputa je Ministarstvo finansija zaključilo da će prihodi od turizma u 2020. godini da osciliraju naniže u iznosu od 40% kao i koja je procjena ministarstva, vezana za makroekonomski okvir, kada su u pitanju očekivani pad zaposlenosti i zarada.

Takođe, postavljena su pitanja koja su se odnosila na: razloge zbog kojih su garancije za Željezničku infrastrukturu i Željeznički prevoz isključene iz budžeta; efekte fiskalne konsolidacije i racionalizaciju budžetske potrošnje u prethodne tri godine; doznake iz inostranstva u kvantitativnom iznosu; garantnu šemu kroz kredit Savjeta Evrope koji se odnosi na izdavanje garancije od 50 mil. €; broj zaposlenih u javnoj upravi; donošenje novog Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju; procjenu nedostajućih sredstava Budžeta Crne Gore za 2021. godinu i inpute na osnovu kojih je Ministarstvo finansija projektovale rast crnogorske ekonomije od 4,9% u 2021. godini; sredstva za implementaciju Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro airlines" a.d. Podgorica; smanjenje kapitalnog budžeta u dijelu Uprave za javne radove u iznosu od 12,2 mil. €; mišljenje ministra finansija vezano za projekcije deficita i javnog duga; pozajmice opštinama u iznosu od 5 mil €; poreske dužnike, dužnike po osnovu koncesionih naknada i dužnike po osnovu akciza; implementaciju drugog i trećeg paketa mjera podrške crnogorskoj ekonomiji kao i model za podršku sektoru turizma u vidu kredita za koje bi garantovala država.

Na sjednici je iskazano mišljenje da su zarade izvršnih direktora u nekoliko državnih javnih preduzeća u koliziji sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Bilo je mišljenja i da je potrebno izmijeniti Zakon o porezu na dodatu vrijednost u dijelu koji se odnosi na sniženu stopu PDV-a od 7% za usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka u hotelima sa najmanje četiri zvjezdice u sjevernom regionu, odnosno sa najmanje pet zvjezdica u središnjem i primorskom regionu imajući u vidu da se ova odredba odnosi na oko 15 hotelijera dok oko 3000 hotelijera plaća PDV po stopi od 21%. Takođe, polazeći od podataka da će prihodi od turizma biti manji za 450 mil. € u odnosu na prethodnu godinu, iskazan je stav da će i ostale privredne djelatnosti ostvariti značajan pad, da je loša struktura ekonomije i da zarade stagniraju.

Pozitivnim je ocjenjena dosadašnja ekonomska politika Vlade Crne Gore, s obzirom da su u prethodnim godinama izvorni prihodi budžeta Crne Gore rasli i da je sa izvornim prihodima pokrivena tekuća potrošnja. Ukazano je da su iznosi sredstava predviđeni za penzije i socijalna davanja na istom nivou kao što je utvrđeno Zakonom o budžetu za 2020. godinu. Imajući u vidu navedeno, i podatak da su doprinosi za penzijsko invalidsko osiguranje iz kojih se namjenski finansiraju gore navedeni izdaci, izmjenama zakona umanjeni za oko 47 mil €, članove Odbora je interesovalo, na koji način će se obezbijediti ova sredstva i koliki će biti deficit Fonda PIO, s obzirom da je na kraju 2019. godine iznosio oko 100 mil. €

Na Odboru je ukazano da je potrebno očuvati radna mjesta i nivo kapitalnih investicija kroz podršku privredi i privrednicima.

Takođe, bilo je i mišljenja da je neophodno da Odbor sagleda mogućnost predlaganja zaključaka povodom donošenja ovog zakonskog akta.

IV Odbor je, nakon rasprave, sa sedam glasova „za“ i dva glasa „protiv“, odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu.

U skladu sa članom 69 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, poslanik Srđan Milić i poslanik Raško Konjević izdvojili su mišljenja.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Nikola Rakočević.

PREDSJEDNIK ODBORA
Predrag Sekulić, s.r.